

Speciale Studie 34

Uitgebreidere studies

VAN

THE WORD OF TRUTH MINISTRY

De laatste dagen

Door Otis Q. Sellers,
Bijbelleraar

De laatste dagen

Ten minste een derde van de Bijbel bestaat uit onvervulde profetieën. Profetische waarheden zijn op zo'n manier in de Bijbel verweven dat onze kennis van Gods Woord beperkt blijft tot de mate waarin we de profetische boodschap begrijpen. Onwetendheid over de profetische boeken zal ons juiste begrip van de balans van Gods Woord ernstig beïnvloeden. Mensen die echter inzicht in de profetische boodschap zoeken door middel van een grondige studie van de profetische boeken, zullen beslist moeilijkheden tegenkomen bij het zoeken naar de betekenis van de dingen die worden uiteengezet. Men treft een verwarrend aantal personen en gebeurtenissen en het lijkt bijna onmogelijk om orde te scheppen in deze verwarring. De zoeker van de waarheid verlangt, ja, hij bidt om iets dat werkelijk harmonie zal brengen in het grote geheel van de profetische waarheid.

Als men na jarenlang zoeken, na jarenlang trachten muren te beklimmen die verdere vooruitgang onmogelijk maken, een waarheid vindt die talloze moeilijkheden uit de weg ruimt en talloze problemen oplost, kan men niet anders dan het gevoel hebben dat men een grote waarheid van God heeft gevonden. Ik ben ervan overtuigd dat het huidige gebrek aan harmonie in de profetische waarheid wordt veroorzaakt door een 'verloren akkoord', en dat dit verloren akkoord Gods openbaring is over een periode die voorafgaat aan de wederkomst van Christus en het duizendjarig rijk, wanneer God door goddelijke interventie een tijdperk van vrede, gerechtigheid, rechtvaardigheid en gelijkheid op aarde zal brengen. De waarheid over deze periode is zo duidelijk dat men alleen maar hoeft te wijzen op eenvoudige feiten uit de Schrift om deze te bevestigen. Dat is wat ik in deze studie wil doen. En zoals bisschop Butler heeft gezegd: "Als een waarheid eenmaal is vastgesteld, zijn bezwaren niets meer waard; het ene is gebaseerd op onze kennis, het andere op onze onwetendheid." Als men dit principe in acht neemt, zal de zoeker de waarheid niet verwerpen alleen omdat hij deze niet volledig of volkomen begrijpt.

Deze periode wordt in de Schrift "de laatste dagen" genoemd, en als we de eenvoudige beschrijving van het karakter ervan aanvaarden, zullen we weten dat het de heerlijkste tijd zal zijn die de mensheid sinds de zondeval heeft meegemaakt. Maar deze tijd is niet de heerlijkste tijd die de wereld ooit zal meemaken, want zij zal in glorie worden overtroffen door de duizend jaar die zullen volgen, waarin de satan gebonden zal zijn. Het opmerkelijke getuigenis van het Nieuwe Testament over deze tijd vinden we in Handelingen 2:17-21. Delen van deze Schriftgedeelte zijn weliswaar niet duidelijk, maar we hebben niettemin de plicht om te geloven wat we kunnen begrijpen en vervolgens op de Heer te wachten voor meer licht. We zullen dit gedeelte in detail bekijken.

Handelingen 2:17-21 nader bekeken

En het zal zijn in de laatste dagen. Deze uitspraak stelt met eenvoudige woorden vast wanneer precies de dingen die worden verkondigd, zullen gebeuren. We moeten goed beseffen dat deze dingen "in de laatste dagen" zullen geschieden. Ze zijn niet kenmerkend voor "de laatste dagen" van het begin tot het einde. Ze zullen binnen die dagen geschieden. Petrus benadrukt dit bijzonder door de woorden hieraan toe te voegen: "zegt God".

Als we de opsomming doorlezen van de dingen die God heeft gezegd dat Hij in de laatste dagen zal doen, komen we in vers 20 een volgende uitspraak tegen die met dezelfde nadruk verklaart dat al deze dingen moeten gebeuren "voordat de grote en doorluchtige dag des Heren komt." Gelet deze twee uitspraken accepteert men alleen maar een voor de hand liggende waarheid wanneer men de uitspraak dat "de laatste dagen" een periode is die voorafgaat aan "de grote en doorluchtige dag des Heren" als feit accepteert. Dit zijn feiten die rechtstreeks uit het Woord komen, en ondanks de schade die ze toebrengen aan onze vooropgezette ideeën of systemen van profetische interpretaties, moeten ze stevig worden vastgehouden als de waarheid van God. We zullen nu verder gaan om te zien wat God gaat doen in de laatste dagen, de periode die dus voorafgaat aan "de dag des Heren".

Ik zal uitstorten van mijn Geest op alle vlees. Ik geef grif toe dat ik jarenlang niet in deze uitspraak kon geloven zoals die in het Woord staat. In mijn systeem van profetische interpretatie was geen plaats voor een gebeurtenis van een dergelijke omvang. Als deze uitspraak over het duizendjarig rijk was gedaan, had ik die letterlijk kunnen en willen geloven, maar aangezien het Woord verklaarde dat dit vóór de dag des Heren zou gebeuren, had ik er geen ruimte voor. Ik probeerde het te beperken tot Israël en 'alle vlees' te laten betekenen alle soorten vlees in Israël, zoals de jongeren, de ouderen, de mannen, de vrouwen, enz. Maar dat is niet langer nodig. Ik zie nu in dat er voldoende tijd en ruimte is voor de volledige en letterlijke vervulling van deze profetie. De periode die 'de laatste dagen' wordt genoemd, is geen korte tijd. Mijn studies doen me vermoeden dat deze wel vijf eeuwen kan duren.

De 'laatste dagen' beginnen wanneer God zijn Geest uitstort op alle vlees.

Dit geeft het eindresultaat weer en zegt niets over het proces waarmee dit zal worden bereikt. Ik geloof dat het eerst aan de Joden zal worden gegeven en daarna aan de heidenen. Dit zal de heerlijkste directe zegen zijn die God tot dan toe ooit over de wereld heeft uitgestort. We moeten nadenken over wat dit betekent en het proces waarmee het wordt bereikt. We zijn het misschien niet eens over wat God zal doen wanneer Hij zijn Geest op alle vlees uitstort, maar we zullen het in principe eens moeten zijn dat het een grote zegen is.

De mensheid verlicht

Let er goed op dat God zijn Geest uitstort VAN (of uit) zijn Geest. Dit zegt ons dat wanneer God dit doet, niet "alle vlees" de Heilige Geest "zonder maat" ontvangt, maar dat ieder mens op aarde iets zal verkrijgen dat zeker van de Geest van God is. Ik geloof dat deze belofte overeenkomt met de belofte die Christus uitsprak in Johannes 16:7-8, "Doch Ik zeg u de waarheid: Het is beter voor u, dat Ik heenga. Want indien Ik niet heenga, kan de Trooster niet tot u komen, maar indien Ik heenga, zal Ik Hem tot u zenden. En als Hij komt, zal Hij de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel."

De vervulling van deze belofte heeft lang op zich laten wachten. Op de dag dat zij in vervulling gaat, zal de Geest der Waarheid aan ieder mens goddelijke waarheid over zonde, gerechtigheid en oordeel meedelen. Zo zal God zijn Geest letterlijk op alle vlees uitstorten. De Heilige Geest heeft volmaakte kennis van de waarheid over deze drie grote onderwerpen. Wanneer Hij deze kennis aan de mensheid meedeelt, zullen alle mensen die bezitten. Op die dag kan men werkelijk zeggen: "de duisternis gaat voorbij en het waarachtige licht schijnt reeds" (I Johannes 2:8).

In dit proces zal de verlichting over zonde, gerechtigheid en oordeel eerst aan de Joden worden gegeven. Wanneer God echter met de Joden omgaat, mag hij, wanneer God hem een zegen geeft, geen vat zijn. Hij moet een kanaal zijn. Het is niet mogelijk dat Israël door God gezegend wordt, tenzij de wereld op overeenkomstige wijze door Israël gezegend wordt.

Dit onderwijs over zonde, gerechtigheid en oordeel zal door God in ieder mens worden ingeprent en zal voor de hele mensheid gelijk zijn. Dit zal ieder mens onder een duidelijke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid tegenover God brengen. Vanaf dat moment zullen mensen leven of sterven in overeenstemming met hun reactie op dit door God gegeven licht. Talrijke Bijbelgedeelten getuigen hiervan. Zie bijvoorbeeld Psalm 1:6; 37:9; 101:6-8; 104:35; Spreuken 2:21,22. Allen die op deze basiskennis reageren, zullen ontdekken dat dit niet het einde is van het door God gegeven licht. God zal voortdurend aan deze basiskennis toevoegen.

Uw zonen en uw dochters zullen profeteren. 'Profeteren' betekent niet alleen de toekomst voorspellen. Het betekent de waarheid van God verkondigen. Deze belofte is, naar mijn mening, beperkt tot Israël en vertelt wat de ware zonen en dochters van Israël in de laatste dagen zullen doen. De bron van deze hogere kennis die zij zullen verkondigen, zullen door God gegeven visioenen en door God gewerkte dromen zijn. Let op dat vers 18 eindigt met 'en zij zullen profeteren'. Dit geeft aan dat alles in het laatste deel van vers 17 en heel vers 18 te maken heeft met de zonen en dochters van Israël die de waarheid van God zullen bezitten en verkondigen. Dit zal de hoeveelheid volmaakte kennis aanzienlijk vergroten. Het is dan ook

geen wonder dat “vele natiën zullen optrekken en zeggen: Komt, laten wij opgaan naar de berg des HEREN, naar het huis van de God Jakobs, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan en des HEREN woord uit Jeruzalem” (Jes.2:3).

En Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden. In deze uitspraak hebben we niet te maken met mensen die kennis vergaren en die vervolgens doorgeven aan anderen, zoals in de vorige uitspraak. Hier zien we dat God Zelf verdere kennis geeft door middel van wonderen in de hemel boven en tekenen op de aarde beneden. Dit zijn niet zomaar hemelse vuurwerkshows die worden geproduceerd voor het vermaak van de bewoners van de aarde. Deze wonderen en tekenen zullen een duidelijke waarheid bevatten en overbrengen en een aanvulling vormen op de absolute waarheid die God aan alle mensen heeft gegeven toen Hij zijn Geest uitstortte. De betekenis van “bloed en vuur en rookwalm” is op dit moment nog enigszins onduidelijk. We kunnen er echter zeker van zijn dat het geen vloek is. Het komt voor in een lijst van zegeningen; daarom moet het op de een of andere manier wijzen op verdere zegeningen die verband houden met de toename van goddelijke kennis. Zie Jesaja 4:4-6.

De zon zal veranderen in duisternis en de maan in bloed. Dat het hier om figuurlijke taal gaat, is overduidelijk. De maan zal nooit letterlijk in een grote bloedklomp veranderen. Aangezien de zon overdag en de maan 's nachts onze twee grote lichtbronnen zijn, gebruiken we deze meestal als de grootste symbolen van helderheid en licht. “Zonneklaar” is een veelgebruikte uitdrukking. Er zal echter een tijd komen dat mensen een groter licht zullen hebben om als symbool te gebruiken. In “de laatste dagen” kunnen zij zeggen: “Zo klaar als het licht dat God heeft gegeven”, want tegen die tijd zal de zon in vergelijking daarmee bleek lijken. Maar hoe men de details van de zegeningen in de verzen 17 tot 20 ook interpreteert, we kunnen er zeker van zijn dat elk onderdeel een zegen is die verband houdt met kennis. Wijsheid en kennis zullen de stabiliteit van de laatste dagen vormen. Zie Jesaja 33:5,6. Bovendien moeten we er nogmaals op wijzen dat al deze zegeningen plaatsvinden in een periode die “de laatste dagen” wordt genoemd en dat deze periode voorafgaat aan de grote en doorluchtige dag des Heren. En we mogen nooit vergeten dat zowel de wederkomst van Christus als het duizendjarig rijk plaatsvinden *in* de dag des Heren. Met deze feiten voor ogen zijn we nu klaar om ons tweede grote Schriftgedeelte te bekijken.

De heerlijkheid van de laatste dagen

“Het woord, dat Jesaja, de zoon van Amoz, aanschouwd heeft over Juda en Jeruzalem. En het zal geschieden **IN HET LAATST DER DAGEN**: dan zal de berg van het huis des HEREN vaststaan als de hoogste der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen. En alle volkeren zullen derwaarts heenstromen en vele natiën zullen optrekken en zeggen: Komt, laten wij opgaan naar de berg des HEREN, naar het huis van de God Jakobs, opdat Hij ons lere aangaande zijn wegen en opdat wij zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan en des HEREN woord uit Jeruzalem. En Hij zal richten tussen volk en volk en rechtspreken over machtige natiën. Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimesen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren” (Jes.2:1-4).

Deze verbazingwekkende profetie begint met twee door God gegeven garanties tegen een verkeerde interpretatie van de boodschap. De eerste garantie heeft betrekking op de onderwerpen en de tweede op de tijd waarin deze profetie in vervulling zal gaan. Ik betwijfel of er duidelijker woorden gevonden konden worden om deze waarheden uit te drukken. Deze profetie betreft Juda en Jeruzalem, en de tijd waarin deze in vervulling zal gaan, wordt aangeduid als “het laatst der dagen”. Ondanks deze garanties waren de meeste vroegere theologen van mening dat dit een visioen was dat Jesaja heeft gezien aangaande de ontwikkeling van “de kerk”, en zij waren verder van mening dat deze profetie in de huidige tijd in vervulling zou gaan. De aanhangers van de leer der bedelingen zetten een uitstekende stap in de goede richting toen zij begonnen te benadrukken dat deze woorden betrekking hadden op Juda en Jeruzalem, maar zij begonnen een ernstige blunder door de duidelijke uitspraak over de tijd waarin deze beloften zouden worden vervuld, te negeren. In hun geschriften over Jesaja kwamen ze tot de conclusie dat dit in het duizendjarig rijk zal gebeuren, en nadat ze deze conclusie hadden getrokken, stelden ze dit vervolgens als een positieve

waarheid vast. Zelfs F.C. Jennings negeert in zijn uitstekende commentaar op Jesaja dit tijdselement volledig. We hebben niet het recht om gebeurtenissen naar het duizendjarig rijk te verplaatsen wanneer God heeft gezegd dat ze in “het laatst der dagen” zouden plaatsvinden, een tijd die, zoals we in Handelingen hebben gezien, aan het duizendjarig rijk voorafgaat.

De heerlijke zegeningen die in deze verzen worden beschreven, zijn op geen enkele manier afhankelijk van de wederkomst van Christus. Ze waren afhankelijk van zijn eerste komst en van zijn dood aan het kruis. Nu zijn ze alleen nog afhankelijk van het feit dat God zijn Geest over Israël uitstort en hen verder licht schenkt door middel van “dromen, visioenen, tekenen en wonderen”. Laten we eens kijken naar de aard van deze zegeningen.

In de periode die “het laatst der dagen” wordt genoemd, “zal de berg van het huis des HEREN vaststaan als de hoogste der bergen.” Hier is het woord ‘berg’ een beeldspraak die wordt gebruikt om de waarheid die wordt verkondigd te benadrukken en te versterken. Als we alle betekenissen van de woorden soevereiniteit, invloed, autoriteit, heerschappij, controle en regering samenvoegen, krijgen we de gedachte die wordt weergegeven in het woord ‘berg’ wanneer het figuurlijk wordt gebruikt. Er wordt vaak gezegd dat een berg in de Schrift een koninkrijk symboliseert, en dat is waar, als we aan het koninkrijk soevereiniteit, invloed, autoriteit enz. toeschrijven. Zonder dat is een koninkrijk niets.

De verheffing en vestiging van de dynastie (het huis) van de Heer als de hoogste der ‘bergen’ zal niet met geweld gebeuren, maar op dezelfde manier als room boven komt drijven in een bak melk. De verrijking van Juda door God zal ervoor zorgen dat zij boven komt drijven, zodat alle andere volken haar hun kracht willen geven. Naties zullen met elkaar overleggen en besluiten om ambassadeurs naar het hof van de dynastie van de God van Jakob te sturen, opdat zij de wegen van Yahweh mogen leren en op zijn paden mogen wandelen. Jeruzalem zal dan het geestelijke en politieke centrum van de hele wereld zijn, zoals zij thans het fysieke centrum is. Zij zal dan een heilige aantrekkingskracht zijn die ervoor zorgt dat volken naar dat centrum van licht en waarheid zullen stromen, zo natuurlijk, vrijwillig en vreedzaam als rivieren naar de zee stromen. Het feit dat zij dit doen, is een duidelijk bewijs dat God heeft ingegrepen. En het is duidelijk dat deze ingreep niet op apocalyptische wijze plaatsvindt, want als dat wel zo was, zouden er geen volken overblijven om naar de berg van de Heer te gaan. Dit vers beschrijft de vroegere vijanden van Christus als zijn voetbank, dat wil zeggen, dat zij onderworpen zijn aan Hem. Degenen die het Woord hierover kennen, zullen ook weten dat dit plaatsvindt voordat Hij ooit de rechterhand van de Vader verlaat. Zie Hebreëen 1:13; 10:12,13. Maar dit is niet alles wat er in het laatst der dagen zal gebeuren.

Universele vrede

“En Hij zal richten tussen volk en volk en rechtspreken over machtige natiën. Dan zullen zij hun zwaarden tot ploegscharen omsmeden en hun speren tot snoeimessen; geen volk zal tegen een ander volk het zwaard opheffen, en zij zullen de oorlog niet meer leren” (Jes.2:4).

Er wordt al lang onderwezen dat deze tekst iets beschrijft wat plaatsvindt in het duizendjarig rijk. Dat kan niet waar zijn, tenzij de termen “het laatst der dagen” en “de duizend jaar” synoniem zijn. Maar dat kan niet, want Handelingen 2:17-20 bewijst duidelijk dat de laatste dagen voorafgaan aan de dag des Heren. Op dit punt is het misschien goed om stil te staan bij de periode die het duizendjarig rijk, of millennium wordt genoemd.

Mensen die het idee van een millennium verwerpen, wijzen er meestal op dat dit alleen in Openbaring 20 direct wordt genoemd. Omdat deze verwijzing in een zeer symbolisch en enigszins obscuur boek staat, achten zij het idee niet waard om verder te onderzoeken. Het is waar dat de enige directe vermelding van de duizend jaar in Openbaring 20 staat, maar voor de gelovige is dat voldoende. Iets hoeft maar één keer in de Schrift te worden vermeld om waar te zijn. Wat betreft deze duizend jaar weten we dat de satan stevig gebonden en gevangen is en dat er een zegel op hem is geplaatst, zodat hij de volken niet langer kan misleiden (Openb.20:1-3). We weten ook dat bepaalde groepen heiligen tijdens de duizend jaar met Christus leven en regeren. Openbaring 20:1-5 is dus het belangrijkste gedeelte in het Nieuwe Testament

over de duizend jaar, maar het is niet het enige gedeelte dat betrekking heeft op dit onderwerp. Een ander gedeelte onthult de goddelijke processen en handelingen die voorafgaan aan en leiden tot het millennium.

“De Zoon des mensen zal zijn engelen uitzenden en zij zullen uit zijn Koninkrijk verzamelen al wat tot zonde verleidt en hen, die de ongerechtigheid bedrijven, en zij zullen hen in de vurige oven werpen; daar zal het geweest zijn en het tandengeknars. Dan zullen de rechtvaardigen stralen als de zon in het Koninkrijk huns Vaders. Wie oren heeft, die hore!” (Matt.13:41-43).

De gebeurtenissen die in dit gedeelte worden beschreven, vinden vlak voor het millennium plaats. De Zoon des mensen zendt zijn boodschappers uit en zij verwijderen uit zijn koninkrijk al wat tot zonde verleidt en hen, die de ongerechtigheid bedrijven. ‘Al wat tot zonde verleidt’ zijn dingen die mensen ertoe kunnen brengen om te zondigen, dat wil zeggen valstrikken, struikelblokken of verleidingen. Zo worden alle dingen en personen die niet in overeenstemming zijn met de heerschappij van God grondig uit zijn koninkrijk verwijderd in één grote zuivering. Er blijft niets over dat mensen tot zonde zou kunnen verleiden, er blijft niemand over die onrechtvaardigheid bedrijft. Alleen de rechtvaardigen blijven over, en zij keren zich niet tot onrechtvaardigheid. Zij stralen in het koninkrijk van hun Vader. Dit is het millennium.

Wanneer het millennium begint, is dat dus volmaakt vanaf het begin. Er is geen langdurig procedure die dit tot stand brengt. Alle procedures die te maken hebben met de verwezenlijking ervan vinden vooraf plaats, maar maken geen deel uit van die periode zelf. Daarom is het een voor de hand liggende waarheid waar alleen maar op hoeft te worden gewezen, dat er in het millennium geen zwaarden zijn die tot ploegscharen worden omgesmeed; er zijn geen speren die tot snoeimessen worden omgesmeed. Er zal nooit een oorlogswapen het millennium binnenkomen. Als Jesaja 2:4 niet volledig in vervulling gaat in een periode voorafgaand aan het millennium, kan het ook niet in vervulling gaan in die duizend jaar. Let erop dat Jesaja 2:4 spreekt over een tijd waarin de Zoon des mensen in één grote slag alle oorlogswapens van de aarde zal verwijderen. Het gaat over een tijd waarin mensen door de waarheid die God heeft gegeven, zullen worden gedreven om het oorlogstuig te nemen en om te smeden tot gereedschappen van vrede.

Een verhelderend contrast tussen de processen die leiden tot het tijdperk van gerechtigheid dat voorafgaat aan het millennium en het proces dat resulteert in het millennium, zien we wanneer we Ezechiël 11:17-21 vergelijken met Matteüs 13:41-43. In Matteüs lezen we: “de Zoon des mensen zal zijn engelen uitzenden en zij zullen uit zijn Koninkrijk verzamelen al wat tot zonde verleidt en hen, die de ongerechtigheid bedrijven”, maar in het gedeelte uit Ezechiël lezen we iets heel anders: “Zo zegt de Here HERE: Ik zal u vergaderen uit de volken en u bijeenbrengen uit de landen waarin gij verstrooid zijt, en Ik zal u het land Israël geven; zij zullen daar komen en daaruit verwijderen al zijn afschuwelijkheden en al zijn gruwelen; Ik zal hun één hart geven en een nieuwe geest in hun binnenste, en Ik zal het hart van steen uit hun lichaam verwijderen en hun een hart van vlees geven, opdat zij naar mijn inzettingen zullen wandelen en naarstig mijn verordeningen onderhouden; zij zullen Mij tot een volk en Ik zal hun tot een God zijn. Maar de wandel van hen die hun hart verpaid hebben aan hun afschuwelijkheden en gruwelen, zal Ik op hun hoofd doen neerkomen, luidt het woord van de Here HERE” (Ezech.11:17-21).

Hier zien we hoe het volk Israël door God wordt geïnspireerd om hun land te zuiveren van alle afschuwelijkheden en alle gruwelen. Andere volken zullen hun voorbeeld volgen wanneer ze zien welke rijke zegeningen dit met zich meebrengt. Het resultaat van dit alles wordt beschreven in Jesaja 61:11, “Want zoals de aarde haar gewas voortbrengt en een hof zijn zaaisel doet uitspruiten, zo zal de Here HERE gerechtigheid en lof doen uitspruiten voor het oog van alle volken.”

Deze teksten gaan niet over het millennium. Door engelen zal, voorafgaand aan het millennium, de zuivering van de wereld worden uitgevoerd, en gerechtigheid en lofprijzing zullen vanaf de eerste tot de laatste dag de kenmerken ervan zijn. Deze teksten gaan over de zegeningen van God die de wereld kan verwachten “in het laatst der dagen”, een periode die voorafgaat aan de wederkomst van Christus.

De Hebreeuwse uitdrukking ‘het laatst der dagen’ komt veertien keer voor in de Schrift, maar wordt in tien¹ van deze gevallen vertaald met ‘het laatst der dagen’. Gen.49:1; Num.24:14; Deut.4:30; 31:29; Jes.2:2; Jer.23:20; 30:24; 48:47; 49:39; Ezech.38:16; Dan.2:28; 10:14; Hos.3:5; Mic.4:1. De interpretatie van het volledige gedeelte waarin deze uitdrukking voorkomt, is niet het doel van deze studie. Een kort onderzoek van elk ervan is echter op zijn plaats.

Genesis 49:1

“En Jakob ontbood zijn zonen en zeide: Komt bijeen, opdat ik u bekend make, wat u in toekomstige² wedervaren zal.”

Deze zegen van Jakob is een directe profetie, en zijn woorden beschrijven wat de zonen van Jakob in het laatst der dagen zal overkomen. De interpretatie van de zeer symbolische en figuurlijke taal van dit hoofdstuk heeft elke commentator voor raadselen gesteld. Het zou enorm helpen als mensen de sleutel zouden nemen die bij de voordeur hangt en dit hoofdstuk zouden interpreteren als een profetie die ‘in het laatst der dagen’ in vervulling zal gaan, in plaats van een profetie waarvan de vervulling gezocht moet worden in de geschiedenis van de twaalf stammen. Als het nu ons begrip te boven gaat, kunnen we er zeker van zijn dat elk symbool en elke beeldspraak glashelder zal worden op de dag dat de vervulling plaatsvindt.

Numeri 24:14

“En nu, zie, ik sta op het punt naar mijn volk te gaan; kom, ik zal u aankondigen wat dit volk in de toekomst³ uw volk zal aandoen.”

Hier maakt Bileam bekend wat Israël in het laatst der dagen met Moab zal doen. Hoe onmogelijk de letterlijke vervulling van deze profetie ook lijkt, de gelovige zal er niet aan twijfelen wanneer hij deze leest in het licht van Jeremia 48, in het bijzonder vers 47, waar ‘het laatst der dagen’ opnieuw worden genoemd.

Deuteronomium 4:30

“Wanneer het u bang zal zijn en in de toekomst³ al deze dingen u zullen overkomen, dan zult gij u bekeren tot de HERE, uw God, en naar Hem luisteren.”

Het laatste der dagen is geen periode van voortdurende zegeningen, ook al is de periode van zegeningen lang. Ze beginnen met ellende, gevolgd door zegeningen, en ze eindigen met ellende. Het falen van de mens zal in het laatst der dagen tot verdrukking leiden.

Deuteronomium 31:29

“Want ik weet, dat gij na mijn dood zeer verderfelijk handelen zult en afwijken van de weg, die ik u geboden heb; daarom zal na verloop van tijd⁴ het onheil over u komen, wanneer gij doet wat kwaad is in de ogen des HEREN en Hem krenkt door het maaksel uwer handen.”

Dit is een van die vreemde teksten waarin duidelijk een tweeledige vervulling wordt aangegeven. Mozes verklaarde dat Israël na zijn dood zou afdwalen. Zij zullen in het laatst der dagen opnieuw afdwalen. Deze neiging van Israël om te zondigen houdt pas op wanneer het millennium begint.

Jesaja 2:2

“En het zal geschieden in het laatst der dagen: dan zal de berg van het huis des HEREN vaststaan als de hoogste der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen. En alle volkeren zullen derwaarts heenstromen.”

¹ Dit geldt voor de *King James Version* (‘the last days’). In NBS51 is de uitdrukking helaas in slechts 7 van de 14 keer met ‘het laatst der dagen’ vertaald. Statenvertaling is consequenter met 1 x ‘de laatste dagen’ 10 x ‘het laatst der dagen’. (vert.)

² ‘in toekomstige dagen’ is de vertaling van de hier besproken Hebreeuwse uitdrukking die meestal met ‘in het laatst der dagen’ is vertaald. (vert.)

³ ‘in de toekomst’, letterlijk: ‘in het laatst der dagen’. (vert.)

⁴ ‘na verloop van tijd’ moet zijn ‘in het laatst der dagen’ zoals de Statenvertaling heeft. (vert.)

Bij deze tekst hebben we al stilgestaan.

Jeremia 23:20; 30:24

“De toorn des HEREN zal zich niet afwenden, tot Hij heeft volvoerd en tot stand gebracht de raadslagen van zijn hart; in het laatst der dagen zult gij dat duidelijk inzien” (Jer.23:20);

“De brandende toorn des HEREN zal zich niet afwenden, totdat Hij de plannen van zijn hart volvoerd en verwerkelijk heeft; in het laatst der dagen zult gij dat inzien” (Jer.30:24).

In het laatst der dagen, wanneer het grootste deel van de profetische Geschriften in vervulling gaat, wordt Gods volk aangespoord om hier zorgvuldig over na te denken. Dit zal resulteren in een steeds grotere overtuiging van het goddelijke karakter van het Woord en grote eer brengen aan de God van het Woord.

Jeremia 48:47; 49:39

“Maar Ik zal in het lot van Moab een keer brengen in het laatst der dagen, luidt het woord des HEREN. Tot zover het oordeel over Moab” (Jer.48:47);

“Maar in het laatst der dagen zal Ik in het lot van Elam een keer brengen, luidt het woord des HEREN” (Jer.49:39).

Deze verzen leren ons dat Moab en Elam in het laatst der dagen territoriaal en politiek hersteld zullen worden. We weten niet waar de Moabieten en Elamieten zich bevinden die in het laatst der dagen hun vroegere land zullen bezitten, maar we weten dat God zijn eigen woord zal vervullen. Vergelijk Numeri 24:14.

Ezechiël 38:16

“... en gij zult optrekken tegen mijn volk Israël als een wolk die het land bedekt. In toekomstige dagen⁵ zal het geschieden, dat Ik u doe optrekken tegen mijn land, opdat de volken Mij leren kennen, wanneer Ik Mij voor hun ogen aan u, o God, de Heilige betonen zal” (Ezech.38:16).

Deze tekst is belangrijk omdat ze verder bewijs levert dat het laatst der dagen niet het millennium is. In talrijke teksten in het Oude Testament lezen we over een tijd die zal komen waarin Israël veilig zal wonen.

“Zie, de dagen komen, luidt het woord des HEREN, dat Ik aan David een rechtvaardige Spruit zal verwekken; die zal als koning regeren en verstandig handelen, die zal recht en gerechtigheid doen in het land. In zijn dagen zal Juda behouden worden en Israël veilig wonen; en dit is zijn naam, waarmee men hem zal noemen: de HERE onze gerechtigheid” (Jer.23:5-6).

De eerste komst van Christus was alles wat nodig was om de vervulling van deze indrukwekkende profetie mogelijk te maken.

“Zie, Ik verzamel hen uit al de landen, waarheen Ik hen in mijn toorn en gramschap en grote verbolgenheid zal verdreven hebben, en Ik zal hen naar deze plaats terugbrengen en hen veilig doen wonen; zij zullen Mij tot een volk zijn en Ik zal hun tot een God zijn” (Jer.32:37-38);

“In die dagen zal Juda verlost worden en Jeruzalem veilig wonen, en zó zal men het noemen: De HERE onze gerechtigheid” (Jer.33:16);

“Maar het huis Israëls zal geen wondende doorn noch pijndoende distel meer hebben onder alle omwonenden die hen verachten. En zij zullen weten, dat Ik de Here HERE ben. Zo zegt de Here HERE: Als Ik het huis Israëls bijeenverzamel uit de natiën, in wier land zij verstrooid zijn, dan zal Ik Mij ten aanschouwen van de volken aan hen de Heilige betonen, en zij zullen wonen in hun land, dat Ik aan mijn knecht Jakob gegeven heb” (Ezech.28:25-26);

“Ik zal met hen een verbond des vredes sluiten en het wild gedierte uit het land wegdoen, zodat zij veilig kunnen wonen in de steppe en slapen in de bossen” (Ezech.34:25).

⁵ ‘In toekomstige dagen’ moet zijn: ‘in het laatst der dagen.’

In al deze verzen vinden we dus de meest krachtige uitspraken over een toekomstige tijd waarin Israël veilig zal wonen. In Ezechiël 38:10-16 lezen we echter over een invasie die in die tijd zal plaatsvinden, namelijk in het laatst der dagen. Dit hele hoofdstuk moet worden gelezen en overwogen als de lezer de studie op dit punt wil volgen. In de regel worden de “Gog en Magog” hier geïdentificeerd met de laatste opstand aan het einde van het millennium, wanneer de satan voor een korte tijd wordt losgelaten. Dat klopt niet, want de invasie die Ezechiël hier beschrijft, vindt plaats vóór het millennium. Let erop dat in vers acht deze volken een land binnenvallen “dat zich van de krijg hersteld heeft, (een volk) dat uit het gebied van vele volken bijeengebracht is”. Ze komen tegen “de bergen Israëls die tot een blijvende wildernis waren geworden”. Hun doel is om op te trekken naar “het land van dorpen” naar “lieden, die in gerustheid wonen, allen zonder muur, grendels of poorten.” De trekken op “tegen een natie die uit het gebied der volken bijeengebracht is, die have en goed heeft verworven, die op de navel der aarde woont” (38:11-12).

Deze profetie kan nooit in vervulling gaan voordat Israël is verlost, hersteld, gezegend en lange tijd veilig in haar land heeft gewoond. Dit zal in het laatst der dagen werkelijkheid worden, en deze invasie vindt plaats aan het einde van die dagen.

Daniel 2:28

“Maar er is een God in de hemel, die verborgenheden openbaart; Hij heeft de koning Nebukadnessar bekendgemaakt wat in de toekomstige dagen⁶ geschieden zal.”

Het visioen van Nebukadnessar begon in de tijd van Daniël en reikt tot in het laatst der dagen. Het besef van dit feit, samen met andere waarheden die over het laatst der dagen zijn geopenbaard, zal van groot nut zijn om tot een juiste interpretatie van Daniëls visioen te komen.

Daniel 10:14

“En ik ben gekomen om u te verstaan te geven wat uw volk in het laatst der dagen overkomen zal; want wederom is het een gezicht aangaande de toekomst.”

Het laatste der dagen heeft niet overal dezelfde kenmerken. De hemelse boodschapper onthulde aan Daniël bepaalde dingen die zijn volk in het laatst der dagen zouden overkomen.

Hosea 3:5

“Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de HERE, hun God, zoeken, en David, hun koning, en bevende komen tot de HERE en tot zijn heil - in de dagen der toekomst.”⁷

De elementen van tijd in deze tekst en de tekst die eraan voorafgaat, zijn zeer verhelderend. In vers vier wordt ons verteld dat de kinderen van Israël vele dagen zullen leven zonder koning, vorst, offer, gewijde steen, efod of terafim. Elk woord hiervan werd werkelijkheid toen Jeruzalem in 70 n.Chr. werd verwoest. Deze situatie heeft bijna 1900 jaar geduurd. Hierna zullen de kinderen Israëls terugkeren en de Heer, hun God, en David, hun koning, zoeken. Aangezien dit zal plaatsvinden “in het laatst der dagen”, zal het voorafgaan aan de wederkomst en het millennium.

Micah 4:1

“En het zal geschieden in het laatste der dagen: dan zal de berg van het huis des HEREN vaststaan als de hoogste der bergen, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen. En volkeren zullen derwaarts heenstromen.”

Dit hele gedeelte moet zorgvuldig worden gelezen, aangezien er hier vanwege ruimtegebrek niet volledig uit kan worden geciteerd. Deze passage herhaalt veel van wat in Jesaja 2 staat, maar er zijn enkele belangrijke toevoegingen. Het onthult dat ‘het laatste der dagen’ gekenmerkt zal worden door universele vrede, universele welvaart, veiligheid voor elk individu en universele aanbidding van Yahweh.

⁶ ‘In de toekomstige dagen’ moet zijn: ‘in het laatst der dagen.’ (vert.)

⁷ ‘In de dagen der toekomst’ moet zijn: ‘in het laatst der dagen.’ (vert.)

De uitdrukking “te dien dage” in vers zes heeft dezelfde betekenis als de uitdrukking “in het laatste der dagen” in vers één, wat ons een aanwijzing geeft die nuttig kan zijn om de term “in het laatste der dagen” in het Nieuwe Testament te begrijpen. Deze uitdrukking komt voor in Johannes 6:39,40,44,54; 11:24 en 12:48.⁸ In de eerste vijf gevallen wordt deze uitdrukking in verband gebracht met de belofte van de opstanding. In het laatste geval heeft het betrekking op het oordeel. In alle gevallen staat er in het Grieks ‘IN de laatste dag’ in plaats van ‘op’. Wat deze feiten precies betekenen, kan ik op dit moment niet zeggen. Maar als ‘de laatste dag’ in het evangelie van Johannes hetzelfde is als ‘het laatste der dagen’ in Micha 4:1 en ‘die dag’ in Micha 4:6, dan zullen opstandingen in het laatste der dagen heel gewoon zijn.

Voorkomens in het Nieuwe Testament

De uitdrukking ‘de laatste dagen’ komt in het Nieuwe Testament voor in Handelingen 2:17; II Timotheüs 3:1; Hebreëën 1:2; Jakobus 5:3 en II Petrus 3:3. Er is één verwijzing in deze groep die speciale aandacht verdient. Dat is II Timotheüs 3:1: “Weet wel, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen komen.”

Wanneer we de verzen die hierop volgen lezen, vinden we een verslag van grote verdorvenheid en ongerechtigheid, samen met een schijn van godsvrucht. Er moet worden opgemerkt dat hier niet wordt gezegd dat sommigen verdorven zijn, terwijl anderen een schijn van godsvrucht hebben. Er wordt verklaard dat de verdorvenen degenen zijn die de schijn van godsvrucht hebben.

Dit verslag van wat er “in de laatste dagen” zal gebeuren, is in tegenspraak met wat we vinden in Jesaja 2:1-5 en Handelingen 2:17-21. Ik aarzel niet om te zeggen dat de laatste dagen van II Timotheüs 3:1 niet dezelfde periode zijn als die waarover in Jesaja en Handelingen wordt gesproken. Om dit verschil te begrijpen, moeten we de exacte betekenis van het woord ‘laatste’ zoals dat in het Oude Testament wordt gebruikt nauwkeurig vaststellen.

In Deuteronomium 8:16 wordt dit Hebreeuwse woord⁹ vertaald met ‘ten laatste’. In Psalm 37:37,38 (St.Vert.) wordt het vertaald met ‘het einde’. In Psalm 109:13 met ‘nakroost’; in Spreuken 5:4 (St.Vert.) met ‘het laatste van haar’; in Spreuken 24:14,20 (St.Vert.) met ‘beloning’. Een studie van alle gevallen laat zien dat dit woord de gedachte inhoudt van datgene wat voortkomt uit wat eraan vooraf is gegaan, het resultaat. In feite zouden we ‘de laatste dagen’ heel goed kunnen vertalen als ‘de resulterende dagen’, aangezien dit de gedachte is die in het Hebreeuwse woord zit.

We hebben in de eerste plaats gekeken naar de periode die voortvloeit uit heel Gods omgang met het volk Israël. Zijn werk of doel met dat volk begon bij de roeping van Abraham en werd voortgezet via Isaak, Jakob en de twaalf aartsvaders. God bewaarde hen in Egypte, haalde hen daaruit weg, leidde hen door veertig jaar omzwervingen door de woestijn en vestigde hen in het land Kanaän. Hij gaf hen de wet, sloot verbonden met hen, voorzag hen van rechters, profeten en koningen. Het resultaat van dit alles zal heerlijk zijn. Niets hiervan is nutteloos geweest of zonder effect gebleven. De dagen die hieruit voortkomen zullen de beste dagen zijn die Israël en de wereld ooit hebben meegemaakt. Het resultaat is lang uitgesteld, maar het zal zeker komen. Geen van zijn werken, geen van zijn woorden zal ooit zonder resultaat blijven. “zo Hij vertoeft, verbeid Hem”¹⁰, is Gods woord met betrekking tot de uitkomst van zijn woord en werk.

In II Timotheüs 3:1 hebben we “de laatste dagen” oftewel de dagen die voortvloeien uit de bedeling van genade. Op het moment dat gemarkeerd wordt door de uitspraak van Paulus in Handelingen 28:28, begon God met zijn langdurige betoon van de genade van zijn karakter. Dit wordt volbracht door niets anders te schenken dan genade, ongeacht wat mensen ook doen. Het resultaat van deze bedeling van genade wordt uiteengezet in II Timotheüs 3:1-9.

⁸ Echter niet in NBG51, waar de vertaling op die plaatsen luidt: “ten jongsten dage”. (vert.)

⁹ אַחֲרֵי (vert.)

¹⁰ Habakuk 2:3 (vert.)

Genade zal namelijk nooit een rechtvaardige wereld voortbrengen. Dit is niet vreemd, want het bevestigt de uitspraak die lang geleden door de profeet Jesaja werd gedaan: "Al wordt de goddeloze genade bewezen, hij leert geen gerechtigheid; hij handelt slecht in een land van recht en de majesteit des HEREN ziet hij niet" (Jes.26:10).

De omstandigheden die in II Timotheüs 3 worden beschreven, zijn ongeveer het beste wat we kunnen verwachten zolang God niets anders dan genade blijft schenken. Maar de genade zal niet altijd voortduren. Wanneer deze ten einde is, zal God ingrijpen en zijn oordelen over de aarde brengen. "Want wanneer uw gerichten op de aarde zijn, leren de inwoners der wereld gerechtigheid" (Jes.26:9).

Moge God die dag bespoedigen.